

Međunarodni odnosi

Promene u zemljama Istočne Evrope presudno obeležavaju aktuelnu političku situaciju u svetu. Mada tekući procesi u ovim zemljama direktno utiču na sudbinu realsocijalizma, već sada su vidljive implikacije po međunarodnu zajednicu i odnose u njoj. Kao što nije moguće precizno predvideti krajnji rezultat unutrašnjih, društvenih i političkih, gibanja i promena u istočnoevropskim zemljama tako, sada i odmah nije moguće otkriti i naznačiti sve trenutne i trajne, pozitivne i negativne reperkusije ovih procesa na međunarodne odnose. I pored rečenih ograničenja, za sada se može sa velikom verovatnoćom konstatovati početak radikalnih izmena u sferi međunarodnih odnosa.

Istočnoevropske zemlje su na putu uspostavljanja državnog suvereniteta, i unutrašnjeg i spoljnopolitičkog, što bitno menja karakter i domete „socijalističke zajednice”, odnosno SEV-a i Varšavskog ugovora. Time se, trenutno ali i perspektivno, menjaju i uspostavljene globalne i regionalne raspodele ekonomske, političke i vojne moći. Došlo je do debalansa snaga između vojno-političkih grupacija (blokova) i izmene odnosa ekonomskih i političkih snaga. To je posebno vidljivo u Evropi. Otvorena je mogućnost blokovskog dezangažovanja i rekonstrukcije Evrope, kao zajednice država i naroda, na novim osnovama. Međutim, za sada je to ipak samo potencijalna mogućnost. Prvi pokazatelji – blisko ujedinjenje Nemačke, zaoštavanje međudržavnih odnosa, npr., Rumunije i Mađarske, oživljavanje revanšizama i teritorijalnih aspiracija prema drugima – govore i upozoravaju da su odnosi u Evropi, time i u svetu, i dalje bremeniti brojnim protivrečnostima. A one mogu biti uvod i u nove političke, ekonomske, pa i vojne, sukobe. Dakako, počete tendencijske i moguće promene, posredno i neposredno, imaju višestrukog i višeznačnog uticaja i na međunarodni i na vojno-politički položaj SFRJ. Promene i moguće implikacije su vidljive i u neposrednom okruženju i u

evropskom, odnosno svetskom kontekstu. Budući da se radi o složenim i protivrečnim procesima čiji krajnji produkt nije moguće predvideti, nužno je sistematsko i analitičko praćenje i promišljanje karaktera i dometa rečenih promena.

Imajući sve to u vidu, Redakcija „Vojnog dela” je rešila da otvori svoje stranice autorima spremnim da se upuste u istraživanja promena u savremenim međunarodnim odnosima. Pri tom, težište naše pažnje i uređivačke politike biće na analizama vezanim za uticaj tekućih procesa u međunarodnoj zajednici na položaj i ulogu SFRJ. Budući da su te promene, kao što smo već konstatovali, bitno uslovljene i određene događajima u istočnoevropskim zemljama, ovu rubriku i otvaramo tekstovima vezanim za tu problematiku. Polazimo od uverenja da se o mogućim – međunarodnim, političkim i vojnim – reperkusijama ne može ozbiljno raspravljati bez otkrivanja suštine i determinanti raspada realsocijalizma. Utoliko i prilozi naših saradnika, bez pretenzija na sveobuhvatnost i konačnost, treba da posluže kao podsticaj i svojevrsan uvod u analize i rasprave koje očekujemo.